

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/17/2023
Identifikačné číslo spisu: 4022200140
Dátum vydania rozhodnutia: 31. januára 2024
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:4022200140.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného vo veci žalobcu: Y. R. V., nar. XX. S. XXXX, bytom T. G. XX, N., zastúpený: HHB, advokátska kancelária, s.r.o., Kopčianska 8/A, Bratislava, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie so sídlom ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 10. mája 2017, č. 22586-2/2017-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23 Sa 21/2022-347 z 16. mája 2022 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť žalobcu sa zamietla.
- II. Účastníkom sa nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „správny súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 23 Sa 21/2022-347 z 16. mája 2022 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 10. mája 2017 č. 22586-2/2017-BA, ktorým žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Levice z 28. júna 2016 č. 22104-1/2016-LV, o tom, že povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie žalobcovi ako samostatne zárobkovo činné osobe (ďalej len „SZČO“) nezaniklo dňa 31. decembra 2014. O náhrade trov konania rozhodol tak, že úspešnej žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože jej žiadne trovy nevznikli. Správny súd pritom vychádzal zo záväzného právneho názoru vysloveného Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) v skoršom rozsudku z 23. februára 2022, sp. zn. 7 Sžsk 56/2018.

2. Z obsahu administratívneho spisu mal správny súd za preukázané, že rozhodnutím Nitrianskeho samosprávneho kraja č. NI: CS 6808/2014 z 25. novembra 2014 bolo dňom 31. decembra 2014

zrušené rozhodnutie, ktorým bolo žalobcovi povolené prevádzkovať zdravotnícke zariadenie v odbore všeobecné lekárstvo. Žalobca aj po vydaní rozhodnutia Nitrianskeho samosprávneho kraja bol naďalej držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v odbore všeobecné lekárstvo na základe rozhodnutia Slovenskej lekárskej komory z 20. decembra 2005, č. LIA/NR/0755/05 (ďalej aj „licencia L1A“) a za predchádzajúce rozhodné obdobie vykazoval príjem.

3. Správny súd tak ustáli, že žalobcovi povinné nemocenské a dôchodkové poistenie nezaniklo dňa 31. decembra 2014, keďže v intenciách názoru rozsudku veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24. novembra 2020, sp. zn. I Vs 3/2019 v spojení s uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 30. novembra 2021, sp. zn. IV. ÚS 610/2021 žalobca ako držiteľ licencie L1A mal postavenie SZČO v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“ alebo „zákon o sociálnom poistení“), pretože neexistuje žiadna vonkajšia prekážka nezávislá od jeho vôle ako držiteľa tejto licencie, ktorá by mu bránila vykonávať samostatnú zdravotnícku prax, teda poskytovať zdravotnú starostlivosť v zdravotníckom zariadení prevádzkovanom iným poskytovateľom alebo na inom mieste. Na to, aby licencia L1A nebola oprávnením podľa cit. ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z., musela by existovať objektívna nemožnosť vykonávať činnosť, ktorá nespočíva v konaní, resp. v nekonaní držiteľa oprávnenia.

4. Záverom správny súd konštatoval, že podmienky vzniku a zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia sú stanovené v zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý nepozná ustanovenie upravujúce zmiernenie tvrdosti zákona alebo uplatňovanie výnimiek u jednotlivých poistencov.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu proti rozsudku správneho súdu

5. Proti uvedenému rozsudku správneho súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP).

6. Podľa názoru žalobcu rozhodnutím správneho súdu došlo iba k formalistickému výkladu dotknutých ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. a nebol rešpektovaný ich materiálny obsah a význam. Uviedol, že rozsudok správneho bol vydaný na základe rozhodnutia najvyššieho správneho súdu, avšak namietaný nedostatok (nesprávne právne posúdenie) sa vyskytol už v kasačnom konaní.

7. Žalobca namietal, že závery rozhodnutia veľkého senátu sp. zn. I Vs 3/2019 nemožno v celom rozsahu aplikovať na prejednávany spor. Rozhodnutie veľkého senátu totiž vychádza z právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2010. Spor v danej veci sa však riadi právnou úpravou zákona č. 461/2003 Z. z. účinnou k 31. decembru 2014. Ďalej odkázal na ustanovenie § 21 ods. 4 a § 3 ods. 1 písm. b) cit. zákona v znení účinnom do 31. decembra 2014. Žalobca pritom zastáva názor, že lekár, ktorý je držiteľom licencie L1A udelenej pre odbor všeobecného lekárstva, nemôže legálne vykonávať zárobkovú činnosť len na základe tejto licencie. Ďalej sa pridržiaval svojej predchádzajúcej argumentácie, že všeobecný lekár vzhľadom na osobitné postavenie tohto odboru v právnom poriadku nemôže dosiahnuť príjem pri výkone samostatnej zdravotníckej praxe na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. S odkazom na zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z.z.“) a zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) uviedol, že všeobecný lekár môže vykonávať svoje povolanie len v rámci určeného zdravotného obvodu, ktoré je nevyhnutne naviazané na konkrétne stabilné miesto výkonu povolania všeobecného lekára (sídlo trvalého charakteru). Bez existencie takéhoto miesta nemôže všeobecný lekár svoje povolanie vykonávať. Žalobca žiadne stabilné miesto potrebné pre výkon povolania všeobecného lekára (sídlo trvalého charakteru) po 31. decembri 2014 nemal. Ďalej namietal, že vzhľadom na to, že žalobca nemal ku dňu 31. decembra 2014 ani kedykoľvek po tomto dni uzavretú zmluvu so žiadnym prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia, ku dňu 31. decembru 2014 mu zaniklo nemocenské a dôchodkové poistenie. Existenciu zmluvy s prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia má žalovaná oprávnenie posúdiť a vyhodnotiť.

8. V závere uviedol, že súhlasí s tým, že žalobcu možno považovať za SZČO aj po 31. decembri 2014, keďže mal aktívnu licenciu L1A. Zdôraznil však, že rovnako ako je uvedené v odseku 73 rozhodnutia veľkého senátu, status SZČO nie je bez ďalšieho dôvodom trvania povinného sociálneho poistenia SZČO (žalobcu). Ak nastane zákonom predpokladaný dôvod zániku povinného sociálneho poistenia SZČO, povinné sociálne poistenie zanikne. Závery veľkého senátu je tak možné aplikovať na posúdenie statusu žalobcu ako SZČO, ale nemožno ich aplikovať na určenie momentu zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia.

9. Správny súd podľa žalobcu aplikoval formalistický výklad § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2014, keď sa zaoberá len platnosťou licencie L1A žalobcu, ale ďalej už nerieši, či len na základe licencie L1A má žalobca právo vykonávať „činnosť vyplývajúcu z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu“ a či žalobca môže len na základe licencie L1A dosahovať zárobkovú činnosť (príjem) tak, ako to predpokladá § 3 ods. 1 písm. b) cit. zákona v znení účinnom do 31. decembra 2014.

10. Navrhol, aby kasačný súd rozsudok správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň, aby žalobcovi priznal nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobcu

11. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním z 8. septembra 2022. Vo vyjadrení uviedla, že žalobca aj po 31. decembri 2014 preukázateľne spĺňal znaky SZČO podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 338/2013 Z. z., t. j. spĺňal vekovú hranicu 18 rokov a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského a dôchodkového poistenia (teda podľa § 21 ods. 1 cit. zákona v predchádzajúcom kalendárnom roku 2013) dosiahol príjmy uvedené v § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 cit. zákona.

12. Novou právnou úpravou, ktorou argumentuje žalobca, sa dosiahol, že za SZČO sa považujú aj tie fyzické osoby, ktoré síce nedisponujú oprávnením na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ale ak vykazujú príjem z podnikania alebo inej samostatne zárobkovej činnosti, nadobúdajú na účely sociálneho poistenia právne postavenie SZČO. Takým osobám zaniká povinné nemocenské a dôchodkové poistenie odo dňa, od ktorého podľa svojho čestného vyhlásenia nevykonávajú túto činnosť, najskôr odo dňa doručenia tohto vyhlásenia Sociálnej poisťovni. Uvedené sa však nevzťahuje na žalobcu, ktorý vykonával činnosť na základe oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Ďalej odkázala žalovaná opätovne na závery veľkého senátu sp. zn. 1 Vs 3/2019.

13. Vzhľadom na to sa stotožňuje s právnymi závermi správneho súdu v napadnutom rozsudku a navrhuje kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

14. Najvyšší správny súd bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústava“) dňa 1. januára 2021 a na základe zák. č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

15. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

16. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

17. Najvyšší správny súd ako súd kasačný (§ 11 písm. h) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho správneho súdu www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

18. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23 Sa 21/2022-347 z 16. mája 2022, ktorým správny súd žalobu zamietol. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, z ktorých dôvodov ich ďalej neopakuje a na ne len poukazuje.

19. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

20. Kasačný súd konštatuje, že správny súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti SSP, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj riadne odôvodnil.

21. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedeného právneho predpisu postupom podľa SSP dospel k záveru, že správny súd potom, ako mu bolo predchádzajúce rozhodnutie vo veci samej rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 7 Sžsk 56/2018 z 23. februára 2022 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, následne konal a rozhodol v intenciách názoru najvyššieho správneho súdu. Kasačný súd po vyhodnotení rozsahu a dôvodov kasačnej sťažnosti žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku správneho súdu v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku správneho súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. Kasačný súd na zdôraznenie správnosti a zákonnosti rozsudku správneho súdu, považujúc za zásadnú spornú otázku, kedy žalobcovi zaniklo povinné sociálne poistenie, uvádza nasledovné.

V.

Právne posúdenie kasačný súdom

22. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

23. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 ústavy) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

24. Otázkou statusu SZČO na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 sa zaoberal veľký senát najvyššieho súdu v rozsudku sp. zn. 1 Vs 3/2019, na ktoré rozhodnutie už poukázal správny súd aj najvyšší správny súd. Veľký senát najvyššieho súdu dal v rozsudku sp. zn. 1 Vs 3/2019 aj odpoveď na otázku zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia z titulu oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010. Vo vzťahu k skúmaniu pôvodu príjmov poistencov - lekárov, veľký senát najvyššieho súdu v citovanom rozhodnutí uviedol, že takúto povinnosť žalovanej nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z. Žalovaná v rámci zisťovania podkladov pre rozhodnutie o vzniku alebo zániku povinného poistenia vychádza z oznámenia Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky podľa § 233 ods. 6 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z., resp. z výpisu z daňového priznania podľa § 228 ods. 1 a 2 tohto zákona. Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca nezveril takúto právomoc Sociálnej poisťovni a preto nemôže prešetrovať príjmy poistencov, a pri svojej činnosti vychádza výlučne z podkladov, ktoré zabezpečuje Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky. Zároveň kasačný súd v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu dodáva, že „...Sociálna poisťovňa nie je povinná skúmať, aká časť z týchto príjmov je čisto z činnosti na základe licencie L1A, ktorá okolnosť je pre posúdenie vzniku alebo zániku poistenia podľa § 21 ods. 1 právne irelevantná. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj v prípade, ak príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov sú nižšie, ale v súčte s iným príjmom zo samostatnej zárobkovej činnosti, napr. zo živnosti sú v súčte vyššie ako predpokladá ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenie vznikne, resp. trvá naďalej“. Záverom je potrebné uviesť, že ak „lekár v daňovom priznaní priznal príjmy, považované za príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou, ide vždy o príjem SZČO a nie je právne významné, či tento príjem fyzická osoba dosiahla z titulu jej statusu podľa § 5 písm. c) alebo aj podľa § 5 písm. a), príp. písm. b) alebo d) zákona o sociálnom poistení v znení platnom do 31. decembra 2010.“

25. Citované rozhodnutie veľkého senátu najvyššieho súdu bolo podrobené ústavnému preskúmaniu Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý uznesením sp. zn. IV. ÚS 610/2021, odmietol ústavnú sťažnosť proti uvedenému rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Vs 3/2019. Ústavný súd v odôvodnení tohto rozhodnutia, okrem iného, konštatoval: „... Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok nie je možné považovať za zjavne neodôvodnený ani za arbitrárny, teda taký, ktorý by bol založený na

právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu zo strany všeobecného súdu je možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Z ústavnoprávneho hľadiska preto nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého rozsudku, pretože sú dostatočne zdôvodnené, aj keď s takým zdôvodnením sťažovateľ nesúhlasí a využíva dostupnú inštančnú možnosť tieto závery vo svoj prospech „prebit“, nie však na podklade využiteľnom pre ústavnú sťažnosť. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je teda ústavne udržateľný.“

26. Rozhodnutie ústavného súdu ako aj rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia najvyššieho súdu je pre súdy záväzná. Právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho správneho súdu záväzný. Ak sa senát najvyššieho správneho súdu pri svojom rozhodovaní chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu (§ 466 ods.3 SSP).

27. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 578/2004 Z. z. možno ako samostatnú zdravotnícku prax poskytovať zdravotnú starostlivosť buď v zariadení iného poskytovateľa alebo na inom mieste ako v zdravotníctvom zariadení. Predpokladom využívania licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe tak nie je existencia zdravotníckeho zariadenia, pretože táto licencia umožňuje poskytovať zdravotnú starostlivosť v zásade na akomkoľvek mieste. Lekár, ktorý poskytoval zdravotnú starostlivosť na základe tejto licencie, bol dokonca podľa § 119 ods. 1 písm. a) zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení účinnom do 30. apríla 2015 oprávnený predpisovať aj lieky, a to aj keď samostatnú zdravotnícku prax vykonával na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení. Táto licencia tak zakladala plnohodnotné oprávnenie lekára na poskytovanie zdravotnej starostlivosti bez viazanosti na určité zdravotnícke zariadenie. Tomuto záveru svedčí okrem ustanovenia § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z. z. aj ustanovenie § 4 písm. b) cit. zák., podľa ktorého je fyzická osoba, ktorá poskytuje zdravotnú starostlivosť na základe takejto licencie, rovnakým poskytovateľom ako osoba, ktorá ju poskytuje na základe povolenia podľa § 11 cit. zákona.

28. Z uvedených dôvodov senát najvyššieho správneho súdu nevidí ani dôvod odkláňať sa od právneho záveru, že držba takejto licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe je oprávnením na vykonávanie činnosti. Tento záver je plne použiteľný aj vo vzťahu k právnej úprave účinnej od 1. januára 2014. Podľa § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. je totiž zárobkovou činnosťou okrem iného činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti v zmysle § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. Takým príjmom je v zmysle § 6 ods. 1 písm. c) cit. zák. aj príjem z iného podnikania než poľnohospodárska výroba alebo živnosť; právnym vzťahom, ktorý zakladá dosahovanie takýchto príjmov, je tak oprávnenie takéhoto podnikateľa na vykonávanie tohto podnikania. Ako bolo vysvetlené vyššie, lekár, ktorý je držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe, je oprávnený na jej základe podnikáť, v dôsledku čoho je držba tejto licencie oprávnením, ktoré vytvára právny vzťah, ktorý zakladá dosahovanie príjmom podľa § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. Podľa § 21 ods. 1 a ods. 4 cit. zák. potom povinné nemocenské a dôchodkové poistenie takejto osoby môže zaniknúť buď dňom zánikom takéhoto oprávnenia (licencie) alebo k 30. júnu tým, že jej príjem z podnikania a inej zárobkovej činnosti (nielen z tejto licencie) poklesne pod 12-násobok vymeriavacieho základu podľa § 138 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. Z citovaných ustanovení však nijako nevyplýva, že by mala žalovaná skúmať, či príjem podľa § 3 ods. 1 písm. b) cit. zák. žalobca dosahoval len z činnosti vykonávanej na základe tejto licencie, alebo či ho prípadne dosahoval na základe akéhokoľvek iného (hoci aj skôr zaniknutého) oprávnenia.

29. Prijatie odhlášky žalovanou nepredstavuje rozhodnutie o zániku poistenia, nemá oporu v ustanoveniach zákona o sociálnom poistení. Podľa § 228 ods. 1 cit. zák. v znení účinnom do 31. decembra 2014 bola samostatne zárobkovo činná osoba povinná odhlásiť sa z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia do ôsmich dní od jeho zániku. Citované ustanovenie, ani iné ustanovenia neustanovovali nič o tom, že by na základe tejto odhlášky mala žalovaná vydať rozhodnutie o zániku vyznačením v spise. Odhláška bola teda len evidenčným

úkonom poistenca, ktorým oznamoval žalovanej skutočnosti, kvôli ktorým mu - podľa jeho názoru - zanikalo povinné poistenie. Žalovaná mohla údaje v odhláske bez ďalšieho akceptovať, táto akceptácia však nemá povahu právoplatného rozhodnutia o zániku sociálneho poistenia. Ak žalovaná považovala údaje v odhláske alebo jej účinky za sporné, mohla v nedávkovom konaní podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnúť o zániku povinného poistenia inak než bolo uvedené v odhláske.

30. Vychádzajúc z uvedeného kasačný súd opätovne konštatuje, že správny súd rozhodol správne a v súlade so zákonom, keď správnu žalobu ako nedôvodnú zamietol, pričom svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj riadne odôvodnil, jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne či nepreskúmateľné. Skutočnosť, že žalobca so závermi rozhodnutí správnych orgánov a so závermi rozsudku správneho súdu nesúhlasí, nie je dôvodom na vyslovenie ich nezákonnosti. Vzhľadom na vyššie uvedené vyhodnotil kasačný súd sťažnostné námietky žalobcu za nedôvodné, a tým nespôsobilé spochybníť vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Na základe toho kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden zo zákonných dôvodov kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, a preto podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

31. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol najvyšší správny súd tak, že účastníkom konania nepriznal nárok na náhradu trov tohto konania. Žalovanej ako úspešnej účastníčke ich nepriznal z dôvodu, keďže to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP) a žalobcovi z dôvodu, že v tomto konaní nemal úspech, a preto nemá právo na náhradu trov (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP).

32. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (jednomyselne).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.